

Den allmenne bunadbruken i Norge

Det er få andre land i verden
som har en så bred tradisjon
for bruk av bunader som vi har!

Foto: Terje Svindseth

Foto: Svein Are S. Vatnehol

I Norge bruker vi bunaden vår uavhengig av alder, kjønn, bosted og sosial status. Dagen over alle dager er 17. mai. I tillegg tar flere generasjoner bunaden på når det skal være feiringer og markeringer i familien, slik som dåp, konfirmasjon, bryllup, jubileer og gravferder. Bunaden er også aktivt i bruk ved kappleik og konserter i folkedansmiljøet.

Bunadbruken står sterkt i Norge i dag. Vi knytter den tett til vår kulturelle identitet og bunaden er sentral i vår kulturarv.

Foto: Miriam Malik Tøftum

Foto: Astrid Hansen Strandbakke

Bunadbruken i Norge til UNESCO – vi trenger din hjelp

Bunadtradisjonen vår, både den allmenne bruken og den handlingsbårne kunnskapen om produksjon og tilvirking, fortjener anerkjennelse både nasjonalt og internasjonalt. Noregs Ungdomslag, Norges Husflidslag, Norsk Folkedraktforum, Norsk institutt for bunad og folkedrakt og Studieforbundet kultur og tradisjon ønsker å nominere bunadbruken i Norge til UNESCOs Representative liste over Immateriell Kulturarv. Vi vil vise det internasjonale samfunnet at vår levende bunadstradisjon er verdifull og verd å videreføre. Til dette trenger vi din hjelp!

Vi arbeider for å levere en nominasjonssøknad våren 2022.

Foto: Thor Hauknes

Foto: Torunn Elise Kveen

Foto: Anne Marte Før

Foto: Astrid Hansen Strandbakke

IMMATERIELL KULTURARV

Immateriell kulturarv, eller handlingsbåren kunnskap, kan være musikk, dans og fortellinger, samt håndverkskunnskap og kunnskap om naturen. Immateriell kulturarv har som kjennetegn at kunnskapen er blitt overført fra generasjon til generasjon, og at den er viktig for folks forståelse av sin historie og sin identitet.

Foto: Sindre Seppola Reed

Foto: Thor Hauknes

Vi eier tradisjonen

UNESCOs konvensjon om bevaring av den immaterielle kulturarven sier tydelig noe om hvem som eier tradisjonen – det er fellesskapet av bærere og brukere, det er vi! Det er vi som har kunnskap om den, som har opplærte ferdigheter i den, og som bruker den. Derfor sier konvensjonen også at nominasjoner til konvensjonens tre lister må komme fra nettopp dette fellesskapet, fra oss.

Derfor er det helt avgjørende at fellesskapet og mangfoldet av bærere og utøvere i tradisjonen kommer raskt på banen i en nominasjonsprosess og tar del i arbeidet.

UNESCOs konvensjon om vern av den immaterielle kulturarven har som formål å videreføre levende kulturarv, enten det er snakk om tradisjonelle trosforestillinger, tradisjonelt håndverk eller mattradisjoner. Det handler altså om tradisjoner og handlingsbåren kunnskap som praktiseres i dag, og som er viktige for folks opplevelse av identitet, kontinuitet og kultur.

Konvensjonen sier at for at noe skal være immateriell kulturarv, så må det være et kulturelement som bæres gjennom generasjonene, som er en del av samfunnet og som er betydningsfullt for menneskene i det samfunnet. Vi har valgt å nominere både måten vi bruker bunaden på og håndverket som ligger bak, fordi vi mener det henger tett sammen. Begge deler føres videre fra generasjon til generasjon, og blir betydningsfullt nettopp fordi den er i allmenn bruk.

Foto: Tora Skavhaug Vik

Foto: Robert Landsem

Foto: Rita Sirirud Vatnehol

Verdien av håndverket

Konvensjonen legger vekt på den immaterielle kulturarvens plass i samfunnet, i familien og dens funksjon for individet. På mange måter knytter immateriell kulturarv individet til fellesskapet. Ikke bare kan mennesket gjennom arbeidsprosesser og verktøy påvirke sine naturlige og materielle omgivelser, men arbeidsprosessene og verktøyene påvirker også mennesket når de følger generasjoner over tid.

Håndverk handler om utførelse, men også om råvarene, om materialene. En håndverker må kjenne materialene sine godt, hva de sammensatt av, hvordan de er bearbeidet og utviklet. På den måten handler håndverk også om natur. Håndverket som en vever, båtbygger eller en bunadtilvirker utfører i dag, ligger ofte svært nær det håndverket som generasjoner før oss har utført. Slik handler immateriell kulturarv om identitet og opphav.

Vi er opptatt av at alle ungdommer som eier bunad, skal oppleve bunaden sin som noe mer enn bare en fin kjole med broderier på. Vi ønsker at barn og unge skal få økt kunnskap om håndverket, verksteder og naturmaterialer, at de skal vite noe om hva som skal til av tid, kunnskap og materialer for å lage en bunad.

Foto forside: Robert Landsem
Design: Tress Design
Trykk: 07 Gruppen AS

Papir: Arctic Volume White
Opplag: 2000 stk
Trykkeår: 2020

Hvordan skal dette gjøres?

Vinteren 2020 og våren 2021 ønsker vi å få så mange bunadbrukere og bunadtilvirkere som mulig i tale ved å arrangere regionale møter. Vi ønsker å få konkrete innspill til nominasjonssøknaden fra dere, slik at den bærer tydelig preg av kulturbærernes stemme. Vi ønsker å møte personer fra hele landet som har tanker og meninger om nominasjonen. Derfor inviterer vi til lokale og regionale samtalemøter over hele landet, der både inviterte gjester og andre som ønsker å bidra, kan komme. Her vil arbeidet bli presentert, og vi vil dele erfaringer og diskutere synspunkt og problemstillinger.

Store deler av 2021 vil brukes til samtale med ulike deler av bunadfeltet og til å skrive selve søknaden. En nominasjonssøknad med film og annen dokumentasjon vil etter planen sendes fra Kulturdepartementet til UNESCO våren 2022.

 bunadbruk.no

 Bunadbruk på UNESCO-lista

 @bunadbruk

Del gjerne dine bunadbilder med oss med emneknaggene #bunadbruktilunesco #bunadenmin

Minner.no er et nettsted der museer og arkiv samler på privatpersoners erfaringer, kunnskaper og minner. Alle kan delta, med fortellinger, fotografier og film, som lagres for fremtiden i en felles minnebank. Del dine bunadsminner på minner.no/tema/bunad

Vi samarbeider om nominasjonen:

NORSK INSTITUTT FOR
BUNAD OG
FOLKEDRAKT

Norsk
folkedraktforum

NORGES
HUSFLIDSLAG